

מלגות ומענקים

6

6.1 < תוכנית מלגות אדמס

תוכנית מלגות אדמס היא מפעל משותף לאקדמיה ולמר מרסל אדמס מקנדה. מר אדמס ייסד את קרן המלגות באקדמיה בשנת 2005, והן מיועדות לתלמידי מחקר במדעי הטבע, במדעי החיים, במתמטיקה, במדעי המחשב ובהנדסה. עד

ADAMS
תלגת אדמס Fellowships

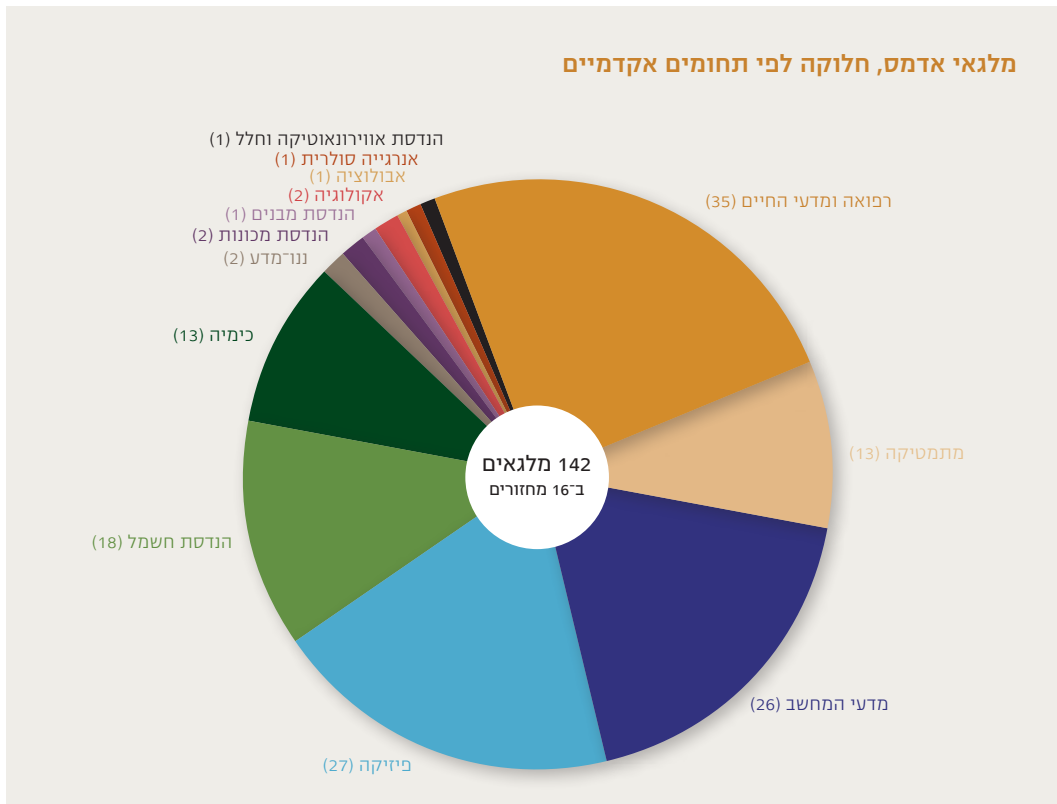
כה זכו במלגות 142 חוקרים ישראלים צעירים ומבטיחים – 104 גברים ו-38 נשים. המלגות מוענקות מדי שנה לתלמידי מחקר מובחרים למן השנה השנייה ללימודיהם לתואר דוקטור ולתקופה של עד ארבע שנים אקדמיות רצופות. את המועמדים למלגה מציעים המוסדות האקדמיים מקרב תלמידיהם, והמלגאים זכאים לפטור מלא משכר הלימוד.

עד שנת 2017 היה סכום המלגה 27,000 דולר לשנה. משנת 2018/19 סכום המלגה הוא 100,000 ש"ח לשנה. נוסף על זה, כל מלגאי זכאי ל-3,000 דולר לשנה לצורך השתתפות פעילה בכינוסים מדעיים ובסדנאות לימודים בחו"ל ולצורך שיתוף פעולה מדעי או לנסיעה לראיונות למשרת בתר־דוקטורט בחו"ל. בראש ועדת ההיגוי והשיפוט של תוכנית המלגות עומד חבר האקדמיה פרופ' משה אורן (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה").

תהליך הסינון הקפדני שמפעילות האוניברסיטאות והוועדה המקצועית של האקדמיה לתוכנית המלגות מבטיח כי מקבליהן הם חוד החנית של החוקרים במדינת ישראל בתחומי המחקר שבהם המלגות מוענקות. באתר של מלגות אדמס יש מידע על התוכנית, עמוד אישי לכל מלגאי ובוגר התוכנית ודיווח מפורט על פעילויות התוכנית – הרצאות, סמינרים, כינוסים וסיורים.

מימין: רכזת מלגות אדמס בת־שבע שור, יו"ר ועדת ההיגוי והשיפוט חבר האקדמיה פרופ' משה אורן, טילבן אדמס, לינדה אדמס־טרוי, מחזור 15 של מלגאי אדמס, מרגרט אדמס ונשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן, בסמינר אדמס

למלגאי אדמס הישגים מרשימים במחקר, ומחקריהם, ממצאיהם והישגיהם מתפרסמים בכתבי עת בולטים כמו *PNAS*, *Science*, *Cell*. הם מתקבלים להכשרות בתר־דוקטורט במוסדות הנבחרים בחו"ל, כגון MIT, הרוורד, פרינסטון, ייל ומכון ברוד, ומבוקשים כחברי סגל צעירים באוניברסיטאות בארץ ובעולם.

לחיזוק הקשר בין מלגאי אדמס בעבר לאלה שבהווה ולגיבוש קהילה מדעית צעירה בישראל האקדמיה יוזמת פעילויות שונות, ובהן סדנאות, סיורים לימודיים, הרצאות אורח של מדענים ידועי שם, כינוס שנתי וסמינר שנתי. הפעילויות מתקיימות לרוב בבית האקדמיה, ובמסגרתן נפגשים מלגאי כל המחזורים.

סמינר אדמס וטקס הענקת המלגות לשנת תשע"ט התקיים במאי 2019 בהשתתפות סילבן אדמס ולינדה אדמס־טרוי, בנו ובתו של מר מרסל אדמס, שגם נשאו דברים בשם המשפחה. המרצה האורח פרופ' שי אפרתי מהפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב ומנהל מרכז סגול לרפואה היפרבארית ומחקר, הרצה על "גישה חדשה לטיפול בפגיעות מוחיות". לאחר מכן חגגו המשתתפים במסיבת גן, ונשיאת האקדמיה הרימה כוסית לכבוד יום הולדתו ה־99 של מר אדמס. בהמשך אותו החודש השתתפו מלגאי אדמס בשלוש סדנאות לתקשורת המדע שמטרתן לתת כלים להצגה אפקטיבית של מחקריהם בכינוסים מדעיים בין־לאומיים ובראיונות עבודה. הסדנאות התקיימו באקדמיה במשך שלושה ימים בהדרכת ענבר אמיר, מומחית בדיבור מול קהל.

המשתתפים בכינוס אדמס

בחדש ינואר נערך באקדמיה כינוס אדמס השנתי, בהשתתפות מלגאי אדמס בהווה וכמה מבוגרי התוכנית, שהגיעו מכל רחבי הארץ. בכינוס נישאו הרצאות בתחומי מדע מגוונים, וניתנה בו הזדמנות לחברי קהילת המדענים הצעירים בישראל להכיר עמיתים. נשיאת האקדמיה פרופ' נילי כהן ויו"ר ועדת ההיגוי והבחירה של התוכנית פרופ' משה אורן בירכו את המשתתפים. יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' ידן דודאי וחברי

מושב הפוסטרים בכינוס אדמס

האקדמיה פרופ' שמעון אולמן ופרופ' אלי קשת נישאו הרצאות בכינוס. נוסף על אלה התקיימה תחרות פוסטרים מדעיים ששופטיה היו בוגרי התוכנית, ושלושה דוקטורנטים זכו בפרסים כספיים.

אלה שבעת תלמידי המחקר שזכו במלגות אדמס לשנת תשפ"א:

דנה בנימין, מדעי הרפואה, אוניברסיטת בר-אילן
דליה ברון, פיזיקה, אוניברסיטת תל אביב
גיל בשן, הנדסת חשמל/אופטיקה, אוניברסיטת בר-אילן
יונדב ברי גינת, פיזיקה, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
נעם ליפשיץ, מתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים
דן לירז, הנדסת חשמל, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל
נועם שחר, מדעי הצמח, אוניברסיטת תל אביב

לפרטים נוספים ראו באתר תוכנית מלגות אדמס: www.adams.academy.ac.il

6.2 < תוכנית מלגות רות ארנון

הכשרת בתר־דוקטורט בחו"ל לבוגרות תוכנית מלגות אדמס

פרופ' רות ארנון, לשעבר נשיאת האקדמיה ויו"ר הוועדה לקידום וייצוג נשים במוסדות להשכלה גבוהה, החליטה לעודד חוקרות מצוינות המעוניינות להמשיך להכשרת בתר־דוקטורט בחו"ל ולתמוך בהן. להכשרת הבתר־דוקטורט בחו"ל חשיבות בקידום הקריירה האקדמית, וכדי להקל על חוקרות מצטיינות המתקשות לצאת להכשרה זו הקימה פרופ' ארנון בשנת 2016 קרן שנועדה לעודד את הבוגרות של תוכנית מלגות אדמס לנסוע לחו"ל ולהשלים את הכשרתן. בכל שנה תוכלנה בוגרות התוכנית לזכות במלגה בסך 20,000 דולר. את הזכות בוחרת ועדת מלגות אדמס לפי הצטיינות במחקר.

השנה הגדילה פרופ' ארנון את מספר המלגות והוענקו שלוש מלגות לזכות האלה: **אילת ארזי**, נוסעת לבתר־דוקטורט במרכז האוניברסיטאי רפואי המבורג־אפנדורף בהמבורג שבגרמניה. **ברכה לאופר־גולדשטיין**, נוסעת לבתר־דוקטורט בארצות הברית כדי ללמוד ממומחים עולמיים בתחומי הנדסה שונים כגון אנליזה הרמונית, לימוד מכונה סטטיסטית ועיבוד סיגנלים. **אביה רביב משה**, נוסעת לבתר־דוקטורט במרכז סיימונס לגאומטריה ופיזיקה באוניברסיטת סטוני ברוק בניו יורק שבארצות הברית.

6.3 < תוכנית מלגות האקדמיה להבאת בתר־דוקטורנטים

זרים מצטיינים לישראל

האקדמיה ייסדה בשנת 2018 תוכנית יוקרתית להבאת בתר־דוקטורנטים מצטיינים מרחבי העולם לישראל. הטעם לכך הוא מספרם הקטן של בתר־דוקטורנטים במעבדות המחקר בארץ, בעיקר במדעים ובהנדסה, לעומת הייצוג הבולט של בתר־דוקטורנטים בקרב עובדי מעבדות המחקר בעולם. מטרות התוכנית הן למשוך חוקרים צעירים מצטיינים מרחבי העולם לבוא לישראל, להשתלב במעבדות המחקר שבה ולשמש מנוף לשיתופי פעולה בין־לאומיים; לחזק את המעבדות המובילות בישראל באמצעות חוקרים מצטיינים; לטוות קשרים מקצועיים ואישיים עם מדענים מצטיינים בתחילת דרכם בשאיפה שהם יובילו לשיתופי פעולה מחקריים בעתיד.

ועדת היגוי בראשותו של לשעבר יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' איתמר וילנר שפעלה בשנת 2017 הכינה את המתווה לפעילות תוכנית המלגות. הוועדה סיימה את עבודתה, ועל פי המלצותיה מינתה האקדמיה ועדת שיפוט לבחירת הזוכים במלגה בראשות חבר האקדמיה פרופ' מוטי שגב. בוועדה חברים חברי אקדמיה וחברי סגל מקשת רחבה של תחומים אקדמיים במדעי הטבע ממגוון האוניברסיטאות בישראל וכן מדען בולט מחו"ל (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה"). הזוכים משתתפים בפגישה שנתית ובעפילויות שמארגנת האקדמיה.

במחזור הראשון לתוכנית העניקה האקדמיה תשע מלגות בתר־דוקטורט לחוקרים זרים מצטיינים עד גיל 33 בתחומי מדעי הטבע, המדעים המדויקים, הרפואה, מדעי החיים וההנדסה. הם קיבלו מלגה לשנתיים בסכום של 35,000 דולר לשנה. האקדמיה נותנת מחצית מהסכום, ואת מחציתו השנייה נותנת האוניברסיטה.

לקראת סבב המלגות השני החליטה האקדמיה, בהמלצת ועדת השיפוט, לשפר את תנאי המלגה כדי להשוות אותה למלגות יוקרתיות אחרות. כיום זכאים למלגות התוכנית חוקרים זרים מצטיינים שאינם שוהים בישראל בזמן ההגשה, עד ארבע שנים מסיום הדוקטורט. המלגה ניתנת לשנתיים בסכום של 45,000 דולר לשנה. גם כאן האקדמיה נותנת מחצית מסכום המלגה, ואת מחציתו השנייה המלגאי מקבל מהאוניברסיטה המארחת בסכום תואם.

מלגאי תוכנית האקדמיה להבאת בתר־דוקטורנטים זרים מצטיינים לישראל במהלך סיור בעיר עכו. משמאל למטה: המלגאים עם חבר האקדמיה פרופ' צבי בן־אברהם (במרכז)

בעקבות הניסיון של הפעלת התוכנית בשנותיה הראשונות נערכו בה שינויים נוספים, ובהם בסכום המלגות, שנקבע ל־157,000 ש"ח לשנה, ובהגשת המועמדות, האפשרות גם ישירות בידי המועמדים. קול קורא הופץ דרך האוניברסיטאות, דרך חברי האקדמיה, חברי האקדמיה הצעירה הישראלית ודרך האקדמיות הצעירות בעולם.

המלגאים לשנת תש"ף הם אלה:

Dr. Wei Cao מסין – משתלם בכימיה, אצל פרופ' מיכאל אורבך ופרופ' עודד הוד באוניברסיטת תל אביב
Dr. Sarah Hassdenteufel מגרמניה – משתלמת בגנטיקה מולקולרית, אצל פרופ' מאיה שולדינר
 במכון ויצמן למדע

Dr. Karamveer Kaur מהודו – משתלמת באסטרופיזיקה, אצל ד"ר ניקולס סטון באוניברסיטה
 העברית בירושלים

Dr. Yang Li מסין – משתלם בכימיה, אצל פרופ' סנפורד רוכמן באוניברסיטה העברית בירושלים
Dr. Chen Sun מסין – משתלם בפיזיקה, אצל פרופ' מיכאל גלר ופרופ' תומר וולנסקי באוניברסיטת תל אביב
Dr. Ying Wang מסין – משתלמת במדעי החומרים ואלקטרוכימיה, אצל פרופ' מני שלום
 באוניברסיטת בן-גוריון בנגב

Dr. Masataka Watanabe מיפן – משתלם בפיזיקה, אצל פרופ' מיכה ברכוז במכון ויצמן למדע
Dr. Jing Zhang מסינגפור – משתלם במתמטיקה, אצל פרופ' אסף רינות באוניברסיטת בר-אילן

הוועדה תפרסם את שמות הזוכים במלגות לשנת תשפ"א בחודשים הקרובים.

6.4 < פרסי בלווטניק למדענים צעירים מצטיינים במדעי הטבע וההנדסה

תוכנית פרסי בלווטניק למדענים צעירים הושקה בשנת 2018 באקדמיה בשיתוף עם האקדמיה למדעים של ניו יורק ועם קרן משפחת בלווטניק. פרסי בלווטניק ניתנים למדענים צעירים מצטיינים בתחילת דרכם העצמאית במחקר. הפרסים מוענקים מדי שנה לשלושה חוקרים צעירים ומבטיחים באוניברסיטאות ישראליות בשלושה תחומים – מדעי החיים, מדעי הפיזיקה וההנדסה וכימיה – לציון הישגים יוצאי דופן ולעידוד מצוינות, מקוריות וחדשנות. סכום הפרס הוא 100,000 דולר במענק בלתי מוגבל – אחד הפרסים הגדולים ביותר שנוסדו בשביל חוקרים בתחילת דרכם.

ועדת הפרס, המורכבת מחברי אקדמיה וממדענים ידועי שם, בחנה את המלצות האוניברסיטאות ובחרה את הזוכים לשנת 2020:

ד"ר איגור אוליצקי, המחלקה לבקרה ביולוגית, מכון ויצמן למדע

ד"ר עמנואל לוי, המחלקה לביולוגיה מבנית בפקולטה לכימיה, מכון ויצמן למדע

ד"ר גיא רוטבלום, המחלקה למדעי המחשב ומתמטיקה שימושית, מכון ויצמן למדע

בראש הוועדות המדעיות עמדו גם השנה חברי האקדמיה פרופ' איתמר וילנר, פרופ' עדי קמחי ופרופ' מוטי שגב. בראש המועצה המדעית המייעצת (Scientific Advisory Council) עומדים זוכה פרס נובל וחבר האקדמיה פרופ' אהרן צ'חנובר ונשיא ומנכ"ל האקדמיה למדעים של ניו יורק אליס רובינשטיין. יו"ר החטיבה למדעי הטבע פרופ' ידן דודאי מלווה את התוכנית מקצועית ומופקד על הקשר עם האקדמיה למדעים של ניו יורק.

זוכי הפרס הצטרפו לקהילת חתני פרסי בלווטניק למדענים צעירים בארצות הברית, המונה כיום כמעט 300 זוכים. הם יוזמנו להשתתף בסימפוזיון המדע השנתי של בלווטניק, הנערך בניו יורק מדי קיץ, שבו מתכנסים חוקרים להחליף רעיונות חדשים ולבנות שיתופי פעולה חוצי-תחומי-דעת.

6.5 < קרן בת-שבע דה רוטשילד ומענקי השתלמות ע"ש אהרן ואפרים קציר

קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל נוסדה כקרן פרטית שמורה, ובשנת 1993 העבירה הברונית דה רוטשילד את הקרן לידיה של האקדמיה. מטרת קרן בת-שבע דה רוטשילד היא לפעול לקידום המדע הבסיסי בישראל באמצעות תמיכה בכינוסים בין-לאומיים, בביקוריהם בארץ של מדענים בעלי שם מהעולם ובתמיכה בנסיעות לחו"ל של חוקרים ישראלים צעירים לצורך השתלמות. את פעילותה המדעית של הקרן מכוון חבר יועצים המורכב מחברי אקדמיה וממדענים ישראלים מכמה תחומי דעת בראשותו של חבר האקדמיה פרופ' יוסי לוי (לרשימת חברי חבר היועצים של הקרן ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה"). הקרן תומכת בפעילויות מדע על בסיס מצוינות מחקרית, בייחוד בנושאים חדשניים הראויים לקידום בארץ.

מועד קיומן של חלק מהפעילויות שאישרה הקרן בשנת 2020 נדחה בגלל התפשטות מגפת הקורונה.

תמיכת קרן בת-שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל באה לידי ביטוי בדרכים אלה:

סמינרי בת-שבע דה רוטשילד

הקרן תומכת בסמינרים המיועדים לפיתוח הידע בישראל בתחומים שבחזית המדע ולחילופי מידע ורעיונות. הסמינרים אינם מכוונים למלא את צרכיה של קבוצה מקצועית מסוימת בתוך מוסד מסוים אלא מאפשרים לכל העוסקים בתחום במוסדות השונים לדון בו במשותף ולהפיק את התועלת המרבית מן הדיון. משום כך הקרן דורשת שהוועדה המארגנת של כל סמינר תורכב מאנשי מקצוע המייצגים שלושה לפחות ממוסדות המחקר העוסקים בתחום, וכי הסמינר יהיה פתוח למשתתפים מכל אוניברסיטאות המחקר ומכוני המחקר בארץ. על מגיש הבקשה להיות חבר סגל באוניברסיטה או במכון מחקר בישראל. משך הסמינר הוא ארבעה-חמישה ימים, והוא נערך לרוב במקום מבודד, מחוץ לכותלי המוסדות האקדמיים ומחוץ לעיר. סך התמיכה בסמינר הוא עד 40,000 דולר.

בשנת 2020 אישרה קרן בת-שבע דה רוטשילד את התמיכה בסמינרים האלה:

1. סמינר בנושא: Quantum Simulations Using Photons, Atoms, and Molecules

ד"ר עמנואל דלה טורה מאוניברסיטת בר-אילן (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' לב חייקוביץ מאוניברסיטת בר-אילן, ד"ר עופר פירסטנברג ממכון ויצמן למדע וד"ר יואב שגיא מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל Prof. Immanuel Bloch, University of Munich and Prof. Tim Langer, University of Stuttgart
עד סכום של 40,000 דולר

משתתפי סמינר בת'שבע בנושא: Quantum Simulations Using Photons, Atoms, and Molecules, שהתקיים בחודש פברואר בקיבוץ עין גדי. צילום: מור רוזס

2. סמינר בנושא: The Science of Neutrons

פרופ' דגנית דנינו מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' רועי בק-ברקאי מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' יובל גולן מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' אהוד גזית מאוניברסיטת תל אביב, ד"ר אייל יהל מהקריה למחקר גרעיני באר שבע, פרופ' יכין כהן מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, פרופ' איגור לובומירסקי ממכון ויצמן למדע, פרופ' אורי רביב מהאוניברסיטה העברית בירושלים
עד סכום של 40,000 דולר

3. סמינר בנושא: Random Walks, Equidistribution and Rigidity

פרופ' אילון לינדנשטראוס מהאוניברסיטה העברית בירושלים (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' אורי בדר ממכון ויצמן למדע, פרופ' יאיר גלזר מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' ברק וייס מאוניברסיטת תל אביב
עד סכום של 40,000 דולר

4. סמינר בנושא: Physics and Biology of Plant Growth

ד"ר עידו רגב מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב (יו"ר הוועדה המארגנת), ד"ר יסמין מרוז מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' סיגל סבלדי-גולדשטיין מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, ד"ר עידן עפרוני מהאוניברסיטה העברית בירושלים
עד סכום של 40,000 דולר

5. סמינר בנושא: Stringology – the Future

פרופ' גד לנדאו מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' מיכל זיו יוקלסון מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' אמיר עמיהוד מאוניברסיטת בר-אילן
עד סכום של 40,000 דולר

6. סמינר בנושא: Nonlinear Partial Differential Equations and General Relativity

פרופ' אורי עמוס מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' מתניה בן ארצי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, פרופ' גילברט ויינשטיין מאוניברסיטת אריאל בשומרון, פרופ' לביא קרפ ממכללת אורט בראודה
עד סכום של 40,000 דולר

סדנאות בת־שבע דה רוטשילד

סדנאות בת־שבע דה רוטשילד נועדו לקידום נושאי מחקר חדשניים בעלי אופי בין־תחומי באמצעות איחוד כוחות מחקרניים מהאוניברסיטאות בארץ. למחקר הבין־תחומי מקום מרכזי במדע, והקרן רואה חשיבות רבה בקידומו. אפשר להציע סדנאות בין־תחומיות הן במדעי הטבע והן במדעי הרוח והחברה בתחומים שיש להם זיקה ניכרת למדעי הטבע. על הוועדה המארגנת של כל סדנה לכלול אנשי סגל המייצגים שלושה לפחות ממוסדות המחקר בישראל. סך התמיכה בסדנה הוא עד 10,000 דולר.

בשנת 2020 אישרה קרן בת־שבע דה רוטשילד את התמיכה בסדנאות האלה:

1. סדנה בנושא: The 1st Israeli Computational Psychiatry Workshop
פרופ' יעל ניב מאוניברסיטת פרינסטון בארצות הברית, ד"ר ערן אלדר מאוניברסיטה העברית בירושלים (יושבי ראש הוועדה המארגנת), פרופ' רוני גבע מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, פרופ' גל שובל מאוניברסיטת תל אביב
עד סכום של 10,000 דולר
2. סדנה בנושא: Robotics for Nano-Structure Delivery in Agriculture
פרופ' סיגל ברמן מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' אביטל בכר ממנהל המחקר החקלאי – מרכז וולקני, פרופ' שלמה מרגל מאוניברסיטת בר־אילן, ד"ר ילנה פוברנוב ממנהל המחקר החקלאי – מרכז וולקני
עד סכום של 10,000 דולר
3. סדנה בנושא: Mathematics of the Skeleton: Post-Genome Analysis for Bone Biology
פרופ' דוד קרסיק מאוניברסיטת בר־אילן (יו"ר הוועדה המארגנת), פרופ' ינקל גבט מאוניברסיטת תל אביב, פרופ' נועם לבאות מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ד"ר מילנה פרנקל־מורגנשטרן מאוניברסיטת בר־אילן
עד סכום של 10,000 דולר

עמיתי בת־שבע דה רוטשילד

תוכנית עמיתי בת־שבע דה רוטשילד נועדה להזמנת מדענים מהמעלה הראשונה מרחבי העולם לביקור בישראל למפגשים עם מדענים ועם סטודנטים ישראלים לחילופי ידע, דעות ורעיונות בתחום התמחותם. על המועמד להיות מתחום מדעי הטבע, ועל תוכנית הביקור המיועדת לעמית לכלול ביקורים בשלושה מוסדות אקדמיים לפחות. סך התמיכה בביקור עמית הוא עד 5,000 דולר.

בשנת 2020 אישרה קרן בת־שבע דה רוטשילד את התמיכה בביקורי העמיתים האלה:

1. Prof. Fernando T. Maestre, University of Alicante, Spain
ביקור במוסדות האלה: האוניברסיטה העברית בירושלים – הפקולטה לחקלאות מזון וסביבה בקמפוס רחובות, אוניברסיטת תל אביב, מרכז מחקר גילת לחקלאות על סף המדבר ואוניברסיטת בן־גוריון בנגב – המכונים לחקר המדבר בקמפוס שדה בוקר. החוקרים המארחים הם פרופ' אפרת שפר, פרופ' ז'וזה גרינצווייג, שניהם מהאוניברסיטה העברית בירושלים, הפקולטה לחקלאות מזון וסביבה בקמפוס רחובות.
עד סכום של 3,150 דולר

2. Prof. Gerhard G. Paulus, University of Jena, Germany
 ביקור במוסדות האלה: מכון ויצמן למדע, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב והאוניברסיטה העברית בירושלים. החוקר המארח הוא פרופ' יצחק מרון ממכון ויצמן למדע.
 עד סכום של 3,610 דולר
3. Prof. Nickolas Kotov, University of Michigan, Ann Arbor, MI, USA
 ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, אוניברסיטת תל אביב, האוניברסיטה העברית בירושלים ומכון ויצמן למדע. החוקר המארח הוא פרופ' רוז' לינק מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב.
 עד סכום של 5,000 דולר
4. Prof. Rein V. Ulijn, New York City University, NY, USA
 ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, מכון ויצמן למדע והאוניברסיטה העברית בירושלים. החוקר המארח הוא פרופ' אהוד גזית מאוניברסיטת תל אביב.
 עד סכום של 5,000 דולר
5. Prof. David J. Procter, University of Manchester, UK
 ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת בר-אילן, אוניברסיטת תל אביב, הטכניון – מכון טכנולוגי לישראל ומכון ויצמן למדע. החוקר המארח הוא פרופ' שמריהו הז מאוניברסיטת בר-אילן.
 עד סכום של 4,200 דולר

מענקי השתלמות ע"ש אהרן ואפרים קציר

מענקי השתלמות ע"ש אהרן ואפרים קציר נועדו להשתלמות קצרה (חודש עד חודשיים) במחקר ובשיטות עבודה במעבדות מובילות בעולם בתחומים של מדעי החיים, רפואה, מדעים מדויקים והנדסה. המענקים מיועדים לדוקטורנטים מכל האוניברסיטאות בישראל וכן לחוקרים בעלי תואר PhD ולבעלי תואר MD, עד חמש שנים מקבלת התואר. עדיפות ניתנת לחוקרים צעירים אשר אין עומדת לרשותם קרן השתלמות.

בשנת 2020 קיבלו את מענק השתלמות ע"ש אהרן ואפרים קציר:

1. תומר אורקה מאוניברסיטת תל אביב, השתלמות ב-
 Department of Coastal and Marine Systems Science, Coastal Carolina University,
 Conway, SC, USA
 עד סכום של 5,000 דולר
2. ניצן בר ממכון ויצמן למדע, השתלמות ב-
 European Centre for Nuclear Research (CERN), Geneva, Switzerland
 עד סכום של 5,000 דולר

3. ליאור גור מאוניברסיטת בר־אילן, השתלמות ב־
College of Agriculture and Life Science, Cornell University, Ithaca, NY, USA
עד סכום של 5,000 דולר
4. ענבל וייסבורד מהטכניון – מכון טכנולוגי לישראל, השתלמות ב־
Department of Materials Science and Nano-engineering, Rice University, Houston,
TX, USA
עד סכום של 5,000 דולר
5. ד"ר מיכל וינקר שוסטר מבית החולים האוניברסיטאי אסותא אשדוד, השתלמות ב־
Department of Pediatrics, Hospital for Sick Children, Toronto, Canada
עד סכום של 5,000 דולר
6. מתן יובל מאוניברסיטת תל אביב, השתלמות ב־
Reefscape Genomics Lab, California Academy of Sciences, San Francisco, CA, USA,
and will conduct underwater marine fieldwork in the Island of Curaçao
עד סכום של 5,000 דולר
7. מירב כהן ממכון ויצמן למדע, השתלמות ב־
Mount Sinai School of Medicine, New York, NY, USA
עד סכום של 5,000 דולר
8. רונן ליברמן מאוניברסיטת תל אביב, השתלמות ב־
Department of Biology, Pennsylvania State University, State College, PA, USA
עד סכום של 4,400 דולר
9. יבגני מקגון ממכון ויצמן למדע, השתלמות ב־
Department of Energy Conversion and Storage, Technical University of Denmark,
Copenhagen, Denmark
עד סכום של 5,000 דולר
10. אנדריי איתן רובין מאוניברסיטת תל אביב, השתלמות ב־
Department of Medicine and CNSI Technological Center, CNSI Technological Center
and University of California Los Angeles, CA, USA
עד סכום של 5,000 דולר
11. ליאור שני מאוניברסיטת בר־אילן, השתלמות ב־
Department of Chemical Engineering, Columbia University and Brookhaven
National Laboratories, NY, USA
עד סכום של 5,000 דולר

6.6 < הקרן לקידום מדעי הרוח והחברה

פעילות הקרן למען קידום המחקר בישראל באה לידי ביטוי בתמיכה כספית בכינוסים, בתוכנית עמיתים ובתוכנית השתלמויות. בראש ועדת ההיגוי של הקרן עומד חבר האקדמיה פרופ' אבנר הולצמן (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה"). בשל מספר גדול של בקשות לתמיכה הגדילה האקדמיה את תקציב הקרן במידה ניכרת.

מועד קיומן של חלק מהפעילויות שאישרה הקרן בשנת תש"ף נדחה בגלל התפשטות מגפת הקורונה.

כינוסים

הקרן מממנת כינוסים במחקר במדעי הרוח והחברה, שיביאו להעמקת הידע בישראל בתחומים שבחזית המדע ולהחלפת מידע ורעיונות. את הכינוסים מעבירים מדענים בכירים מישראל ומחו"ל. הכינוסים לא מכוונים למלא את צרכיה של קבוצה מקצועית אחת בתוך מוסד אחד, אלא מאפשרים לכל העוסקים במחקר בתחום מסוים במוסדות השונים לדון בו במשותף ולהפיק את התועלת המרבית מן הדיון. משום כך הקרן דורשת שהוועדה המארגנת של כל כינוס תורכב מאנשי מקצוע המייצגים שניים לפחות ממוסדות המחקר העוסקים בתחום, וכי הכינוס יהיה פתוח למשתתפים מכל המוסדות האלה בישראל.

יש לקיים את הכינוס בתנאים המאפשרים לימוד נושא מתוך יצירת מגע רצוף בין התלמידים, החוקרים הצעירים והמדענים הישראלים לבין המדענים המוזמנים מחו"ל. לשם יצירת תנאים אלה רצוי לקיים את הכינוס מחוץ למוסדות המשתתפים. נוסף על הרצאות פתוחות לקהל מתקיימים במשך כל זמן הכינוס מפגשים ודיונים בין המרצים לבין קבוצות קטנות של תלמידים, אשר מתפנים לזמן זה מעיסוקיהם האחרים. כך יכולים המרצים האורחים להכיר את התלמידים היכרות אישית, לעמוד על טיבם ולבנות קשרים ושיתופי פעולה. סך התמיכה בכינוס הוא עד 30,000 דולר.

בשנת תש"ף תינתן תמיכה לכינוסים האלה:

1. פגיעויות (vulnerabilities) בגיל זקנה: היבטים של ביטחון סוציאלי וכלכלי, הרפורמות בפנסיה ומעורר הטיפול הממושך (Long Term Care)
פרופ' אורלי בנימין מאוניברסיטת בר־אילן, ד"ר אבישי בניש מהאוניברסיטה העברית בירושלים, פרופ' ג'וני גל מהאוניברסיטה העברית בירושלים, פרופ' ישראל דורון מאוניברסיטת חיפה, ד"ר ענת הרבסט־דבי מאוניברסיטת בר־אילן, ד"ר לילך לוריא מאוניברסיטת תל אביב, ד"ר מיכל קורא מאוניברסיטת חיפה
עד סכום של 16,795 דולר
2. Judaizing the Italian Renaissance
פרופ' תמר הרציג מאוניברסיטת תל אביב, ד"ר יעקב מאשיטי מאוניברסיטת בר־אילן, פרופ' דוד מלכיאל מאוניברסיטת בר־אילן
עד סכום של 20,000 דולר

3. Longitudinal Research of Income Inequality
לימור גבאי־אגוזי מאוניברסיטת בר־אילן, מאיר יעיש מאוניברסיטת חיפה, הדס מנדל מאוניברסיטת תל אביב, טלי קריסטל מאוניברסיטת חיפה
עד סכום של 20,000 דולר
4. Mapping the Cultural and Social Diversity of the Southern Levant in the Hellenistic Period
פרופ' עדי ארליך מאוניברסיטת חיפה, פרופ' עוזי ליבנר מהאוניברסיטה העברית בירושלים
עד סכום של 20,000 דולר
5. Money Matters: Jews, Christians and the Medieval Market
פרופ' אלישבע באומגרטן מהאוניברסיטה העברית בירושלים, ד"ר מיכה פרי מאוניברסיטת חיפה
עד סכום של 20,000 דולר
6. New Directions: Sephardi-Mizrahi Migrations in Global Contexts
ד"ר יצחק דהאן מאוניברסיטת בר־אילן, ד"ר נסים לאון מאוניברסיטת בר־אילן, ד"ר אביעד מורנו מאוניברסיטת בן־גוריון בנגב, פרופ' ירון צור מ־Jpress, פרופ' לריסה רמניק מאוניברסיטת בר־אילן
עד סכום של 20,000 דולר

תוכנית העמיתים

הקרון מממנת הזמנת מדענים מהמעלה הראשונה מרחבי העולם לישראל לכמה ימים לפגישה עם מדענים ועם סטודנטים ישראלים להחלפת ידע, דעות ורעיונות בתחום התמחותם. התוכנית מיועדת למדענים מתחומי מדעי הרוח והחברה בלבד. כל חבר סגל בכיר במוסד להשכלה גבוהה בישראל המוכר על ידי המל"ג זכאי להגיש בקשה להזמנת עמית. המלגה ניתנת עד לסכום של 5,000 דולר.

בשנת תש"ף הוחלט לממן את ביקורי העמיתים האלה:

1. Prof. Jessica Borelli, University of California, Irvine, CA, USA
ביקור במוסדות האלה: המכללה האקדמית תל אביב־יפו ואוניברסיטת בר־אילן
עד סכום של 5,000 דולר
2. Prof. Peter Fonagy, University College London, UK
ביקור במוסדות האלה: המכללה האקדמית תל אביב־יפו, המכללה האקדמית עמק יזרעאל
עד סכום של 4,650 דולר
3. Prof. Vittorio Gallese, University of Parma, Italy
ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, המרכז הבינתחומי הרצליה
עד סכום של 5,000 דולר

4. Prof. Steven J. Gold, Michigan State University, East Lansing, MI, USA
ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת בר־אילן, אוניברסיטת חיפה, האוניברסיטה העברית בירושלים
ואוניברסיטת תל אביב
עד סכום של 4,800 דולר
5. Dr. David Roberts, SIL International, Dallas, TX, USA
ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בר־אילן, האוניברסיטה העברית בירושלים
ואוניברסיטת חיפה
עד סכום של 5,000 דולר
6. Prof. Patrick W. Thompson, Arizona State University, Tucson, AZ, USA
ביקור במוסדות האלה: אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב ומכון
ויצמן למדע
עד סכום של 4,230 דולר

מענקי השתלמות

המענקים נועדו להשתלמות במחקר ובשיטות עבודה בספרייה, בארכיב, במעבדה או במסגרת מתאימה אחרת בחו"ל למשך חודש עד חודשיים בתחום מדעי הרוח והחברה. המענקים ניתנים לדוקטורנטים מכל מוסדות המחקר בישראל וכן לחוקרים בעלי תואר דוקטור, עד עשר שנים מקבלת התואר. עדיפות ניתנת לחוקרים צעירים שאין עומדת לרשותם קרן השתלמות. בהערכת הבקשה נבחנות איכות המועמד, איכות הבקשה ואיכות המוסד המארח. סך כל מענק הוא עד 5,000 דולר, והוא מיועד לכיסוי הוצאות הנסיעה והשהייה.

ביוני 2019 הוחלט לממן את ההשתלמויות האלה:

1. ד"ר טל זלמנוביץ, השתלמות ב־
Bodleian Libraries, University of Oxford, and BBC Written Archives Centre, UK
עד סכום של 4,550 דולר
2. ד"ר אהרן טבגר, השתלמות ב־
Bade Museum of Biblical Archeology, Berkeley, CA, USA
עד סכום של 5,000 דולר
3. תמר ישראלי, השתלמות ב־
Edinburgh University Library, Scotland
עד סכום של 4,986 דולר
4. שחף לשם, השתלמות ב־
Columbia University Medical Center, New York City, NY, USA
עד סכום של 4,900 דולר

5. גל סלע, השתלמות ב-

Faculty of Theology and Religion, University of Oxford, UK

עד סכום של 5,000 דולר

6. ד"ר רותם עבדו, השתלמות ב-

Graduate School of Education, University of California, Berkeley, CA, USA

עד סכום של 4,955 דולר

7. איל רבין, השתלמות ב-

Centre for Education and Learning, Delft University of Technology, Netherlands

עד סכום של 5,000 דולר

8. עדי שורק, השתלמות ב-

Bibliothèque de Arsenal'l, Paris, France

עד סכום של 5,000 דולר

6.7 < מלגות קרן פולקס בישראל

קרן פולקס, שמרכזת בלונדון, מעניקה מלגות המיועדות לתלמידי רפואה הלומדים גם לקראת תואר שלישי במדעי החיים. מדי שנה בשנה מעניקה הקרן, באמצעות האקדמיה, מלגות לתקופה של עד שלוש שנים. סכום המלגה נע בין 1,200 ל-2,000 לירות שטרלינג לשנה. בחירת המועמדים נעשית באמצעות ועדה של האקדמיה, והחלטות הוועדה כפופות לאישור נאמני קרן פולקס בלונדון. יו"ר הוועדה בישראל הוא חבר האקדמיה פרופ' משה אורן (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה").

אלה הזוכים במלגות פולקס לשנת תש"ף:

יחזקאל אליהו מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, מקס דרבקין מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, יואב חרפק-עמיקם מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שיר טוביאנה מהטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, שירן קעטבי מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב והאוניברסיטה העברית בירושלים, איתן קפלן מהטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

אלה התלמידים שמלגתם נמשכת משנים קודמות:

איילת אלפרט-ג'רבי מהטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, יובל יוגב מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב, תומר מאירסון מהפקולטה לרפואה בצפת ואוניברסיטת ברא-אילן, יהושע מוס מהאוניברסיטה העברית בירושלים, אביב מזרחי-קליגר מהאוניברסיטה העברית בירושלים, טניה פיינסוד-לוי מהאוניברסיטה העברית בירושלים, אלון פלד מאוניברסיטת תל אביב, נעים שאהין מהטכניון - מכון טכנולוגי לישראל, ענבר שלומוביץ מאוניברסיטת תל אביב

6.8 < מלגות בתר־דוקטורט בפיזיקה גרעינית

האקדמיה מפעילה תוכנית מלגות בתר־דוקטורט בתחום הפיזיקה הגרעינית שמטרתה להרחיב ולבסס את המצוינות האקדמית של התחום בישראל. בחירת המועמדים נעשית באמצעות ועדה של האקדמיה. יו"ר הוועדה הוא פרופ' יצחק צרויה ממכון ויצמן למדע (לרשימת חברי הוועדה ראו להלן בפרק 10 "ועדות האקדמיה"). המלגות מיועדות לחוקרים צעירים מצטיינים המעוניינים לצאת להשתלמות בתר־דוקטורט באחד המוסדות המובילים בחו"ל בתחום הפיזיקה הגרעינית ושזה להם הבתר־דוקטורט הראשון בחו"ל. סכום המלגה הוא 160,000 ש"ח, והיא ניתנת לשנת מחקר אחת בחו"ל, המוקדשת כולה למחקר בפיזיקה גרעינית. הזוכים יכולים לבקש פריסה של המענק לשנתיים.

הזוכה לשנת תש"ף הוא בן אוחיון מהאוניברסיטה העברית בירושלים, שנסע להשתלמות בתר־דוקטורט בפיזיקה גרעינית ב-Eidgenössische Technische Hochschule Zürich, Switzerland.

הזוכה לשנת תשפ"א הוא נעם גבריאילוב מהאוניברסיטה העברית בירושלים.

6.9 < מלגות האקדמיה למשתתפי כינוסי קאוולי

האקדמיה מציעה מלגות נסיעה המיועדות לתמיכה בשיתופי פעולה בין חוקרים צעירים מצטיינים מישראל ומארצות הברית שהשתתפו בכינוסים של תוכנית קאוולי (Kavli Frontiers of Science). במסגרת התוכנית מתקיימים מדי שנתיים כינוסים בין־תחומיים במדעי הטבע, בישראל ובארצות הברית לסירוגין, בהשתתפות מדענים צעירים מצטיינים מישראל ומארצות הברית (למידע נוסף על כינוסי תוכנית קאוולי ראו לעיל בפרק 2 "פעילות החטיבה למדעי הטבע").

כדי לעודד את המשך הקשר בין המשתתפים בכינוסים אלו הקימה השנה האקדמיה תוכנית מלגות שמטרתה לאפשר בנייה של שיתוף פעולה ארוך טווח בין המדענים הצעירים שהשתתפו בכינוסי קאוולי, לחיזוק הקשרים המדעיים בין שתי המדינות. המלגות ניתנות לנסיעות של החוקרים המשתתפים פעולה מהמדינה האחת לאחרת כדי לייסד מיזמים מדעיים משותפים – כינוסים, פרסומים מדעיים וכדומה. סכום המלגה הוא עד 5,000 דולר, והוא ניתן לצורך מימון הוצאות הנסיעה של החוקר.